

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

**AUTORITETI I KONKURRENCËS
KOMISIONI I KONKURRENCËS**

Nr. 250/prot.
2

Tiranë, më 19.04.2024

VENDIM

Nr. 1072, Datë 19.04.2024

**“PËR DHËNIEN E DISA REKOMANDIMEVE ENTIT RREGULLATOR TË
UJIT MBI APLIKIMIN PËR NDRYSHIMIN E NIVELIT TARIFOR PËR
NDËRMARRJEN RAJONALE UJËSJELLËS KANALIZIME FIER SHA”**

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

Z.	Denar BIBA	Kryetar
Znj.	Leida MATJA	Zv/Kryetar
Znj.	Rezana KONOMI	Anëtar
Z.	Durim KRAJA	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 19.04.2024, shqyrtoi çështjen me:

Objekt: Dhënie e disa rekomandimeve Entit Rregullator të Ujit (ERRU) mbi aplikimin për ndryshimin e nivelit tarifor për ndërmarrjen Ujësjiellës Kanalizime Fier SHA.

Bazë ligjore: Neni 24, germa (d) dhe (f); neni 26; neni 69 dhe 70 të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”.

Komisioni i Konkurrencës pas shqyrtimit të:

- Relacionit mbi aplikimin për ndryshimin e nivelit tarifor për ndërmarrjen rajonale Ujësjiellës Kanalizime Fier SHA

VËREN SE:

1. ERRU-ja nëpërmjet shkresës nr. 96/6 prot., datë 18.03.2024, informon Autoritetin e Konkurrencës se me projekt-vendimin e Komisionit Kombëtar Rregullator (KKRR) nr. 48 prot., datë 10.11.2023, ka filluar procedurën për shqyrtimin e aplikimit për ndryshim tarife të ndërmarrjes rajonale Ujësjiellës Kanalizime Fier SHA, e cila ka propozuar me anë të projekt-vendimit, të aplikojë vendosjen e nivelit të ri të tarifave të shërbimit për furnizimin me ujë të pijshëm, largimin e ujërave të ndotura për mirëmbajtjen e rrjetit të ujësjiellës dhe të kanalizimit, në të gjithë zonën e shërbimit pas themelimit të ndërmarrjes rajonale Ujësjiellës Kanalizime Fier SHA më datë 08.09.2022, bazuar në VKM nr. 302, datë 11.05.2022 “Për politikën kombëtare për riorganizimin e sektorit të furnizimit me ujë dhe largimit, trajtimit dhe përpunimit të ujërave të ndotura”.

2. Nga shqyrtimi dhe vlerësimi i informacionit mbi aplikimin për ndryshimin e nivelit tarifor si dhe projekt-vendimit përkatës “Mbi miratimin e tarifave të shërbimit të furnizimit me ujë dhe largimin e ujërave të ndotura për ndërmarrjen rajonale Ujësjellës Kanalizime Fier SHA”, rezultoi se:
3. Aplikimi i metodologjisë për ndryshimin e tarifave ka filluar me analizën e kostove të operimit dhe mirëmbajtjes, të cilat duhet të jenë të justifikueshme, si dhe në analizën e performancës, e cila tregon rritje të tarifave në mënyrë graduale për kategorinë e furnizimit me ujë (FU), të shërbimit të largimit të ujërave të ndotura (KUN) dhe tarifën fikse të shërbimit.
4. Ndërmarrja rajonale Ujësjellës Kanalizime Fier SHA aktualisht ushtron aktivitetin e saj sipas tarifave të miratuara nga ERRU për ish shoqëritë UK ekzistuese. Tarifat e miratuara janë sipas vendimit të KKRR nr. 142, datë 27.11.2020 për Bashkinë Fier, Vendimin e KKRR nr. 53, datë 04.02.2021 për Bashkinë Patos, Vendimin e KKRR nr. 69, datë 30.12.2019 për Bashkinë Roskovec dhe Vendimin e KKRR nr. 26, datë 17.01.2022 për Bashkinë Mallakastër. Kjo ndërmarrje e riorganizuar në nivel rajonal synon ndryshimin e tarifave aktuale në një nivel të ri tarifor, me qëllimin e qëndrueshmërisë financiare duke përmirësuar nivelin e kostove dhe përcaktimin e objektivave të treguesve kryesorë të performancës që ndërmarrja duhet të arrijë në fund të vitit 2024; 2025 dhe 2026, për të ofruar një shërbim më cilësor tek konsumatori dhe që të përballojë kostot e operimit dhe të mirëmbajtjes
5. Ndërmarrja rajonale Ujësjellës Kanalizime Fier SHA bën pjesë në grupin e ndërmarrjeve që nuk arrijnë të mbulojnë kostot të operimit dhe mirëmbajtjes, prandaj përmirësimi i këtij treguesi është objektivi kryesor i ndërmarrjes për vitin 2024, 2025 dhe 2026. Për shërbimin e furnizimit me ujë të pijshëm, aktualisht për konsumatorët familjar, ndërmarrja aplikon një nivel tarifimi volumetrik shërbimi për FU dhe për KUN, të cilat aplikohen jo në mënyrë uniforme për të gjithë zonën e shërbimit që mbulohet nga secila UK ekzistuese. Pas riorganizimit të sektorit është themeluar ndërmarrja rajonale Ujësjellës Kanalizime Fier SHA për të cilën po miratohen tarifa të unifikuara.
6. Ndërmarrjen rajonale Ujësjellës Kanalizime Fier SHA propozon tarifën e reja si rezultat i nevojës për përmirësim të performancës financiare dhe mbulimin e kostove operacionale; për shkak të rritjes së çmimeve të materialeve; reduktimi i ujit pa të ardhura i cili vazhdon të jetë në nivele të larta; përmirësimin e cilësisë së shërbimit të ujit, rritjen e vazhdimësisë së furnizimit me ujë; realizimi i të ardhurave për përballimin e kostove shtesë.
7. Ndërmarrja rajonale Ujësjellës Kanalizime Fier SHA ka kërkuar ndryshimin e tarifave, për vendosjen në një nivel të ri katër vitesh Bashkia Fier dhe Bashkia Roskovec dhe pas dy vitesh Bashkia Mallakastër. Bashkia Patos nuk ka aplikuar për nivel të ri tarifash sepse i ka pasur të larta tarifën dhe këto tarifa janë unifikuar edhe për Bashkitë e tjera në lidhje me ofrimin e shërbimit të FU dhe KUN si edhe duke vlerësuar analizën e kostove për ofrimin e këtyre shërbimeve që parashikohet të shtrihet deri në vitin 2026.

8. Bazuar në metodologjinë për vendosjen e tarifave, të përcaktuara në Vendimin e KKRR-së nr. 539, datë 30.12.2021 lidhur me treguesit e performancës, për secilën prej tyre janë vendosur objektiva të arritshme sipas ERRU-së për vitin 2024; vitin 2025 dhe vitin 2026 duke synuar përmirësimin e performancës së shërbimeve të ofruara, reduktimin e kostove të mirëmbajtjes dhe operimit, duke mundësuar reduktimin e humbjeve teknike dhe administrative, rritjen e qëndrueshmërisë financiare si edhe rritjen e mundësisë për përfitime të investimeve në shërbimet e ofruar.
9. Nga analiza ekonomiko-financiare, sipas ERRU-së, rezulton se ndërmarrjen rajonale Ujësjellës Kanalizime Fier SHA pas miratimit të tarifave të reja do të ketë një nivel të pranueshëm të mbulimit të kostove të operimit dhe mirëmbajtjes totale, që varion nga 63 % për vitin 2022 me një rritje 105 % për në fund të vitit 2026. Nevoja për të ardhura synon përmirësimin e nivelit të mbulimit të kostove O&M, i cili parashikohet të jetë në nivelin 57.4% në fund të vitit 2026 kundrejt 35.6% në vitin 2022.
10. ERRU bazuar në projekt vendimin e miratimit të tarifave gjykon se ndërmarrjen rajonale Ujësjellës Kanalizime Fier SHA duhet të instaloj matëset në burim (Bulk metër), si edhe matësit familjarë, sidomos në zonat rurale ku shpërdorimi i ujit për vaditje është i lartë në mënyrë që të realizojë objektivin e vendosur nga ERRU për treguesit e nivelit të matjes; të kryejë vlerësimin e “ujit të prodhuar” bazuar në regjistrimet ditore të prodhimit, në çdo pikë ku ai përfitohet; të organizojë taks- forcën me ndihmën edhe të Bashkisë Fier, Patos, Mallakastër, Roskovec për evidentimin dhe eliminimin e lidhjeve të paligjshme në rrjetin e furnizimit dhe abuzuesit kryesisht për klientët privat (hotele, bare dhe restorante) si dhe për klientët familjarë në zonat rurale; të trajnojnë stafin teknik profesionist mbi njohjen, hartimin e Bilancit të Ujit me të dhënat sa më afër realitetit dhe përllogaritjen e komponentëve të tij sa më të saktë, për të patuar situatën reale mbi ujin pa të ardhura; të merren masat dhe të bëhen korrigjimet përkatëse gjatë hartimit të bilancit të Ujit për vitin 2023, vitin 2024 e në vazhdim; të gjejnë mundësitë për të nxjerrë jashtë pune rrjetin e vjetër të furnizimit, i cili shkakton humbje fizike në nivele të lartë; të mbaj nën kontroll të gjithë sistemin e furnizimit për të reaguar në kohën e duhur ndaj riparimeve të defekteve, për të minimizuar sa me shumë humbjet nga rrjedhjet; të hartojë urgjentisht Planin e Menaxhimit të Aseteve për të orientuar investimet sipas prioriteteve të përcaktuara në të në mënyrë që të evitohen vjetrimi i tyre përtej jetëgjatësisë së dobishme për të zvogëluar humbjen nga rrjedhjet dhe eliminimin e rrezikut të cenimit të shëndetit publik nga ndotjet dhe çarjet; Të mirëmbajë sistemet e informacionit teknik dhe financiar në përputhje me metodologjinë e vendosjes së tarifave që të mundësohet verifikimi i të dhënave të parashikuara për t'u realizuar në vitin 2024;
11. Në aspektin ekonomik, ERRU gjykon se ndërmarrja rajonale Ujësjellës Kanalizime Fier SHA duhet të mbajë në sistemet e kontabilitetit kostot e amortizimit të aseteve sipas kërkesave të ERRU referuar ndarjes për këtë qëllim, që ka bërë në këtë model aplikimi, në mënyrë që të verifikohet realizimi i investimit të parashikuar për t'u realizuar në vitin 2024; të ndërmarrë masa për përmirësimin e treguesit të normës korrente të arkëtimit duke zbatuar masat e nevojshme për këtë qëllim si; monitorimi i klientëve, ndërprerja e shërbimeve të klientëve që nuk paguajnë, shtimi i qendrave ku paguhen faturat, pagesat

bankare apo pagesa online; të hartojë një organigramë të detajuar të stafit dhe përshkrimet përkatëse të punës dhe detaje të tjera që justifikojnë numrin e punonjësve në shoqëri; të monitorohet konsumi i energjisë dhe të menaxhohet për të fituar kontrollin mbi këto kosto, duke zbatuar një sistem për menaxhimin e energjisë, e cila për shoqërinë do të ishte një mënyrë për të zhvilluar dhe zbatuar një strategji afatgjatë për energjinë, duke ndjekur hapat si më poshtë:

- Të reduktojë humbjet e ujit, për çdo m³ ujë të humbur që është pompuar dhe ka shkaktuar konsum të energjisë si një nga masat më të rëndësishme për reduktimin e konsumit të energjisë,
- Të hartojë një data basë me të gjithë konsumin e energjisë (bazuar tek matësit, faturat e energjisë etj.) duke përfshirë të gjitha elementet e energjisë dhe sasitë korresponduese të konsumit dhe kostos,
- Të krahasoj dhe kontrollojë konsumin mujor të energjisë me muajin paraardhës, me të njëjtin muaj të vitit paraardhës dhe të shpjegojë nëse është më shumë dhe pse ka ardhur ky ndryshim,
- Të realizojë trajnime për efikasitetin e energjisë për stafin operativ.

12. Komisioni Kombëtar Rregullator (KKRR) bazuar në pikën 1/b të nenit 14 të Ligjit nr. 8102, datë 28.03.1996 “Për kuadrin rregullator të sektorit të furnizimit me ujë edhe të largimit të përpunimit të ujërave të ndotura” ka kompetencë të miratojë çmimet dhe tarifat e shitjes së ujit me shumicë dhe pakicë, tarifat për ujërat e përdorura dhe tarifat e trajtimit të tyre, afatet dhe kushtet e shërbimit, të ofruar nga operatorët, që sigurojnë ujë për konsum publik, edhe në rastet kur sistemet e ujësjellës kanalizimeve kanë kaluar në administrim ose në pronësi të njërive të qeverisjes vendore. KKRR me anë të vendimit nr. 539, datë 30.12.2021 “Për miratimin e metodologjisë dhe procedurës për miratimin e tarifave të shërbimeve ujësjellës kanalizime” ka miratuar rregullat, procedurat, politikën tarifore dhe metodologjinë e vendosjes së tarifave të shërbimit të furnizimit me ujë dhe largimit të përpunimit të ujërave të ndotura.

13. Mbështetur në nenet 69 dhe 70 të Ligjit nr. 9121 datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, autoritetet e administratës qendrore dhe vendore, entet dhe institucionet e tjera rregullatore, gjatë kryerjes së detyrave për rregullimin e veprimtarisë ekonomike në territorin e Republikës së Shqipërisë, janë të detyruara të zbatojnë dispozitat e këtij ligji dhe të sigurojnë një konkurrencë të ndershme dhe efektive dhe për arsye të interesit të përgjithshëm, Autoriteti i Konkurrencës vlerëson, në veçanti, barrierat rregulluese të konkurrencës, të përfshira në rregullimin ekonomik dhe administrativ.

14. Propozimet për ndryshim të tarifa të shërbimit nga ndërmarrja e Ujësjellës Kanalizimeve janë paraqitur pranë Autoritetit të Konkurrencës dhe me vendimin nr. 492, datë 28.12.2017 “Për dhënien e disa rekomandimeve Entit Rregullator të Ujit dhe UKT në lidhje me ndryshimin e tarifave të shërbimit të furnizimit me ujë dhe largimin e përpunimit të ujërave të ndotura”, Komisioni i Konkurrencës i ka rekomanduar Entit Rregullator të Ujit:

- a. Detyrimin për zbatimin e nenit 69 dhe 70 të Ligjit nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, duke kërkuar vlerësimin ligjor të Autoritetit të Konkurrencës për

- çdo projekt-akt normativ që potencialisht mund të sjellë kufizime të konkurrencës në tregun përkatës.
- b. Për çdo rast të rishikimit të tarifave të reja për ndërmarrjet e ujësjellës kanalizime, të përcaktohet qartë struktura e kostos mbi bazën e së cilës miratohen tarifat, bazuar në metodologjinë “Për vendosjen e tarifave për shërbimin e furnizimit me ujë dhe largim e përpunimin e ujërave të ndotura”, në të cilën përfshihen kostot e: - Tarifës së ujit për shitje sipas kategorive të konsumatorëve; - Tarifës për Shërbimin e Grumbullimit, Largimit e Përpunimit të Ujërave të Ndotura ; - Tarifës së shërbimit.
 - c. Rritja e tarifave duhet të jetë graduale dhe në përputhje me kriteret e performancës, në mënyrë të veçantë të orarit të furnizimit me ujë.
 - d. Të rishikohen kostot në drejtim të rritjes së performancës së administrimit dhe të rishpërndahen burimet e të ardhurave të kërkuara për investime edhe nga ulja e kostove të operimit dhe mirëmbajtjes pasi sipas vendimit të ardhurat do të vijnë në masën 96% nga rritja e tarifave, dhe vetëm 4% nga rritja e nivelit të faturimit.
 - e. Publikimin dhe bërjen transparente brenda 30 ditëve nga dalja e këtij vendimi të të gjithë informacionit në lidhje me aplikimet për ndryshimin e tarifave, kostot përkatëse mbi të cilat bazohen këto ndryshime, si dhe për vitet 2018 dhe 2019 të publikohen treguesit e parashikuar për “ujin pa të ardhura”, “Kohëzgjatjen e furnizimit” dhe “Eficiencën e stafit”.
15. Në zbatim të këtij vendimi, Komisioni i Konkurrencës ka vlerësuar disa vendime të marra nga ERRU për miratimin e ndryshimit të tarifave të shërbimit nga ndërmarrje të Ujësjellës Kanalizimeve.
16. Komisioni i Konkurrencës me vendimin nr. 492, datë 28.12.2017 “Për dhënien e disa rekomandimeve Entit Rregullator të Ujit mbi aplikimin për ndryshimin e nivelit tarifar për ndërmarrjen “Ujësjellës Kanalizime Tiranë” SHA, i ka rekomanduar Entit Rregullator të Ujit si vijon:
- a. Tarifat e ndryshuara që do të miratohen nga ERRU për Ndërmarrjen Rajonale Ujësjellës Kanalizime Fier SHA, të jenë të orientuara drejt kostos së shërbimeve dhe të jenë të bazuara në parimin e mosdiskriminimit.
 - b. ERRU të kërkoj nga Ndërmarrja Rajonale Ujësjellës Kanalizime Tirane SHA, ndarjen e kostove për të dyja shërbimet e ofruara duke njoftuar AK brenda 90 ditëve për realizimin e këtij rekomandimi.
 - c. ERRU të kryej auditimin (verifikimin) vjetor të përputhshmërisë në sistemin e llogaritjes së kostos. Të bëj transparente përshkrimin e sistemit të llogaritjes së kostos.
17. Nga analiza e konkurrencës rezulton se ndërmarrjen rajonale Ujësjellës Kanalizime Fier SHA ka pozitë dominuese dhe si e tillë, në kuptim të nenit 9 pika 1 e Ligjit nr. 9121/2003 ka detyrimin e mos abuzojë me pozitën dominuese veçanërisht në vendosjen në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, të çmimeve të padrejta të blerjes ose shites apo e kushteve të tjera të padrejta të tregtimit. Për këto arsye, Komisioni i Konkurrencës i ka rekomanduar ERRU, si autoriteti përgjegjës për miratimin e tarifave, orientimin e çmimeve të shërbimit drejt kostos për ndërmarrjen rajonale Ujësjellës Kanalizime Fier SHA.

18. Në aplikimin për nivel të ri të tarifës për FU dhe KUN, ERRU, e gjen të nevojshme ndryshimin e nivelit tarifar për tarifatat variabël të FU dhe KUN për ndërmarrjen rajonale Ujësjetllës Kanalizime Fier SHA, por jo në nivelet që propozon Ndërmarrja. ERRU e ka bazuar analizën e përcaktimit të tarifave në Vendimin nr.539, datë 30.12.2021” Për miratimin e metodologjisë dhe procedurës për miratimin e tarifave të shërbimeve të ujësjetllës kanalizime” duke analizuar të dhënat që përcaktojnë tarifatat (kostot operacionale, vëllimet e faturave dhe numrin e klientëve) të realizuar në vitin bazë (viti 2022) dhe duke aplikuar koeficientin tarifar për përcaktimin e tarifave për kategoritë e klientëve jo familjarë.
19. Procedura e miratimit të tarifave nga ERRU, bazuar në pikën 1 të nenit 13 të Metodologjisë së miratimit të tarifave sipas Vendimit të KKRR nr. 539/2021 përmban dhe aprovimin e prezantimit për në Seancën Dëgjimore me Publikun të tarifave dhe zhvillimin e tyre. Sipas verifikimit të faqes zyrtare të web-it të Bashkisë Fier, Roskovec dhe Mallakastër, si edhe të Ndërmarrjes Rajonale Ujësjetllës Kanalizime Fier SHA, konstatohet se seanca dëgjimore në lidhje me propozimin për ndryshim tarife kundrejt konsumatorëve familjarë, publik dhe jo familjarë, nuk janë publike.
20. ERRU në analizën ekonomike financiare të saj ka marrë në konsideratë kostot për të dy shërbimet e ofruara, duke zbatuar Vendimin e Komisionit të Konkurrencës nr. 492, datë 28.12.2017 “Për dhënien e disa rekomandimeve Entit Rregullator të Ujit dhe UKT në lidhje me ndryshimin e tarifave të shërbimit të furnizimit me ujë dhe largimin e përpunimit e ujërave të ndotura”, pika (I), germa (b).
21. Konstatohet se vetëm vendimi për fillimin e procedurës për ndryshimin e tarifave është bërë transparent në faqen e ERRU-së, duke marrë në konsideratë rekomandimi i dhënë nga Komisioni i Konkurrencës me Vendimin nr. 492, datë 28.12.2017 “Për dhënien e disa rekomandimeve Entit Rregullator të Ujit dhe UKT në lidhje me ndryshimin e tarifave të shërbimit të furnizimit me ujë dhe largimin e përpunimit e ujërave të ndotura”, pika (I), germa (e).

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, bazuar në nenet 24, germa (d) e (f); 69 dhe 70 të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”,

VENDOSI:

I. T’i rekomandojë Entit Rregullator të Ujit si vijon:

1. Tarifatat e ndryshuara, që do të miratohen nga ERRU për ndërmarrjen rajonale Ujësjetllës Kanalizime Fier SHA, të jenë të orientuara drejt kostos së shërbimeve dhe të jenë të bazuara në parimin e mosdiskriminimit.
2. Miratimi i ndryshimit të tarifave, të marra në shqyrtim nga KKRR, të jetë i publikuar në faqen zyrtare elektronike të ERRU-së.

3. Të bëhen transparente në faqen zyrtare të Bashkisë Fier, Roskovec dhe Mallakastër, si edhe në ndërmarrjen rajonale Ujësjellës Kanalizime Fier SHA seancat e zhvilluara të dëgjësës publike më palët e interesit për propozimin e ndryshimit të tarifave.
- II. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për njoftimin dhe ndjekjen e zbatimit të këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS

Lelda MATJA
()
Zv/Kryetar

Rezana KONOMI
()
Anëtar

Durim KRAJA
()
Anëtar

Denar BIBA
()
Kryetar

